

Enkele visioenen van de profeet Daniël: een tipje van de sluier opgelicht?

De profeet Daniël leefde in de 6de eeuw v.Chr. Als jonge Judeese balling werd hij na de eerste belegering van Jeruzalem door Nebukadnezar II rond 605 v.Chr. naar Babylon gevoerd, waar hij uitgroeide tot een invloedrijke raadgever aan de hoven van Babylonië en later Perzië. Hij werd bekend door zijn door God geschonken gave om dromen uit te leggen en door de profetische visioenen die hij ontving over de toekomst van Israël, de opkomst en ondergang van wereldrijken, de eindtijd en Gods eeuwige koninkrijk.

Hoofdstuk zeven

Dit visioen begint met de beschrijving van vier (wilde) dieren die uit de zee opstijgen, namelijk een leeuw, een beer, een luipaard en een niet nader geïdentificeerd zeer sterk en angstaanjagend dier. In **vers 17** lezen we dat deze vier dieren vier aardse koninkrijken voorstellen, die de aarde beheersen. Aardse, wereldse heerschappijen worden dus voorgesteld als wilde dieren.

In **verzen 13-14** ziet Daniël uit de wolken iemand komen die op een mens lijkt. Deze wordt voor de troon van God geleid. Daar ontvangt hij heerschappij en koninklijke macht. Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij en zijn koninkrijk gaat nooit ten onder.

De vier dieren of de vier koninkrijken beheersen dus de aarde, maar na hen zullen de “heiligen van de Allerhoogste” het koningschap verwerven en zij zullen het voor altijd, in alle eeuwigheid bezitten. De “heiligen” zijn in dit geval niet de wetsgetrouwe Joden, want deze zullen in geen geval een soort eeuwigdurend koningschap verwerven.

Vers 18 wijst er duidelijk op dat de ontvangst van dit koningschap het einde betekent van de strijd van de “koningen der aarde” tegen Gods volk, de heiligen (zie bijvoorbeeld Openbaring 19:19). Deze heiligen zijn dus niet de Joden, maar de christenen, die na de Joden Gods volk worden. Wel is het zo dat de Joden oorspronkelijk Gods uitverkoren volk, en dus een “heilig volk” waren. Maar de Joden hebben uiteindelijk Christus verworpen, zodat ten slotte de christenen de nieuwe “heiligen” werden die in aanmerking komen voor het eeuwige koningschap.

Dit alles wordt nog verder bevestigd in **vers 27**, waar staat dat de heerschappij over alle rijken in handen zal komen van het volk van de heiligen van de Allerhoogste, dat zijn koningschap eeuwig zal zijn en dat alle machten op aarde hem zullen dienen en gehoorzamen.

Hoofdstuk acht

Vers 5: De geitenbok, waarvan hier sprake is, symboliseert het reusachtige Griekse rijk van Alexander de Grote.

Vers 8 zegt dat Alexander op zeer jonge leeftijd stierf en geen erfgenaam had die hem opvolgde. Daarom viel zijn rijk uiteen in vier delen. De vier koninkrijken die daaruit ontstonden, waren: Egypte onder de dynastie van de Ptolemeeën (ook wel de Lagiden genoemd); Syrië, Judea, Mesopotamië, Babylonië, Perzië en grote delen van Azië onder de dynastie van de Seleuciden; Thracië en een groot deel van West-Klein-Azië onder het rijk van Lysimachus; en ten slotte Macedonië, het vaderland van Alexander de Grote, dat ook het grootste deel van Griekenland omvatte (zie ook Daniël 8:22 waarin wordt uitgelegd hoe uit hetzelfde volk vier koninkrijken zouden ontstaan, maar niet met dezelfde macht als het oorspronkelijke rijk van Alexander).

Vers 9: Hier gaat alle aandacht naar de Syrische koning Antiochus IV uit het geslacht van de Seleuciden (regeerperiode 175-164 v.Chr.). Deze Antiochus IV heerst dus onder meer over het “heerlijke land”, ook wel het “Sieraadland” genoemd, dit is Judea.

Verzen 9-11: Antiochus IV was een ware Jodenhater. Hij vervolgde het Joodse volk zeer intens. Die vervolging wordt hier vergeleken met aanvallen op de “hemelse legerscharen” en op hun “aanvoerder”, dit is God. Hij verhief zich zelfs tot die aanvoerder, en ontwijdde Zijn tempel. Bovendien schafte hij de “Wet van de Waarheid” af. Antiochus wilde eigenlijk de hele regio helleniseren, d.w.z. de Griekse cultuur en religie opleggen.

In **verzen 13-14** wordt de vraag gesteld hoelang deze verwoestende overtredingen en ontwijdingen van de tempel en hoelang de vervolging van Gods volk zullen aanhouden? (Terloops moet hier gezegd worden dat Antiochus de tempel nooit afgebroken heeft: hij wilde hem veeleer ombouwen tot een Griekse tempel.) Het antwoord op hogergestelde vraag ligt in de tijdspanne tussen de afschaffing van het dagelijks offer en het eerherstel van de tempel. Die tijdspanne zou 2300 avonden en morgens behelzen. Het dagelijks offer wordt twee keer per dag opgedragen. 2300 keer of 1150 dagen blijft dit offer dus achterwege.

In **hoofdstuk 7 vers 25** lezen we het volgende over dit tijdsinterval:

Antiochus IV (waarnaar het vierde beest ook kan verwijzen) wil de heiligen van de Allerhoogste mishandelen en hun wetten veranderen. Gods volk zal aan zijn macht overgeleverd zijn gedurende een tijd, tijden en een halve tijd. Dit is een vrij geheimzinnige tijdsaanduiding die gebaseerd is op de in de Mozaïsche wet - dit is de wetten van het Oude Testament - opgenomen zogenaamde jaarweek: een week van zeven dagen wordt op die manier een cyclus van zeven jaar. Het cijfer zeven is een

erg belangrijk cijfer voor de Joden. Het staat symbolisch voor iets wat voltooid, volledig en voleindigd is.

De formule een tijd, tijden en een halve tijd bestaat uit één jaar plus twee jaar (tijden is in de Hebreeuwse taal een dualis) en een half jaar. Dus drie en een half jaar. Dit is een zogenaamde “gebroken zeven”, en die tijdspanne wordt in verband gebracht met de idee van een voortijdig einde van een zaak of een situatie, om een tijd van beproeving en vervolging te verkorten. De “gebroken zeven” wijst dus altijd op een periode van beproeving en lijden.

Wat nu de 1150 dagen van vervolging door Antiochus IV betreft: de duur ervan is iets korter dan de “gebroken zeven” van drie en een half jaar, maar het gaat in dit geval vast en zeker om de symbolische waarde van het getal.

Nu volgt wat meer uitleg over de formule “tijd, tijden en een halve tijd” of “drie en een halve tijden”: de Bijbel zelf geeft aan dat deze drie en een halve tijden gelijk zijn aan 1260 dagen. Dit vinden we in Openbaring hoofdstuk 12 vers 6 en 14:

12:6 vermeldt het getal 1260 dagen. 12:14 zegt dat “tijd, tijden en een halve tijd gelijk is aan 1260 dagen”.

Verzen 23-25: Als aan de vier rijken, die na de opsplitsing van het Griekse rijk ontstaan zijn, een einde gekomen is, dan zal er een koning opstaan “met een onbeschaamd gelaat”. Dit kan onmogelijk Antiochus IV zijn, want zijn rijk is op dat moment beëindigd en in vers 17 wordt gezegd dat dit visioen verwijst naar de eindtijd. Over die met het “onbeschaamd gelaat” wordt bovendien gezegd dat hij heel veel kwaad sticht en zal slagen in alles wat hij onderneemt. En dit laatste is zeker niet van toepassing op Antiochus IV: hoewel ook deze heel veel kwaad sticht, zal hij lang niet altijd slagen in zijn ondernemingen gericht tegen de Joden, zoals blijkt uit de boeken Makkabeeën I en II. Neen, degene met het “onbeschaamd gelaat” is ontegensprekelijk een figuur uit de eindtijd.

Deze figuur beschreven in verzen 24-25 zou net wél slagen in alles wat hij onderneemt. Hij richt zich onder meer tegen het “volk van de heiligen”. Zijn grootheidswaanzin en hoogmoed neemt zulke geweldige proporties aan dat hij zelfs in opstand komt tegen de “Vorst der vorsten”, dit is uiteraard tegen God, boven Wie hij zich zelfs verheft.

Ik meen in deze eindtijdfiguur de antichrist te zien. Dit slaat uiteraard op alles en iedereen wat tegen de leer van de Christus, tegen het christendom en tegen het christelijke volk gericht is. Het heilige volk van de christenen is in de plaats gekomen van het oorspronkelijk door God uitverkoren Joodse volk, nadat dit de Christus verworpen had.

De apostel Johannes is degene die in de Bijbel het begrip “antichrist” introduceert. In zijn eerste brief, hoofdstuk 2, verzen 18 en 22 schrijft hij dat er reeds in de eerste eeuw na Chr. vele antichristen zijn opgestaan en dat wij daarom weten dat “het laatste uur is aangebroken”. De antichrist is volgens hem een leugenaar, omdat hij zowel het bestaan van de Vader als de Zoon ontkent.

Op het einde van **vers 25** staat dat “die met het onbeschaamd gelaat” verpletterd zal worden, niet door geweld want er komt “geen mensenhand” aan te pas. Dit kan nog eens op Antiochus IV slaan, want hij stierf door een ziekte, niet door geweld.

Maar ook de antichrist zal aan zijn einde komen, niet door menselijke tussenkomst, maar door een goddelijk ingrijpen. Hier zij verwezen naar de strijd van Christus als “Witte Ruiter” tegen het bijeenvergaderde volk van de “koningen der aarde”, met de uiteindelijke vernietiging van het hele politiek-ideologische wereldbestel, zoals deze strijd uitvoerig beschreven wordt in Openbaring (onder meer in 19:19-20).

Daarna zal de aarde en de mens gezuiverd en gereinigd worden, en zal er ruimte ontstaan voor de (her)schepping van een Nieuwe Wereld, waar meer aandacht en respect zal zijn voor Gods maatstaven en wetten.

Hoofdstuk 11

Dit hoofdstuk gaat over een strijd tussen een “koning van het noorden” (kortweg KN) en een “koning van het zuiden” (kortweg KZ).

In **verzen 3-4** wordt uiteengezet dat het Griekse rijk van Alexander de Grote, na diens voortijdige dood en omdat hij geen erfgenamen had, aan anderen gegeven werd. Zoals eerder vermeld viel zijn rijk zo uiteen in vier delen.

Vers 16: Antiochus III (KN), de Syrische koning uit het geslacht van de Seleuciden, verovert het “heerlijke land”, ook het “Sieraadland” genoemd, namelijk Israël en in het bijzonder Judea. In 198 v.Chr. wordt dit “heerlijke land” door hem blijvend veroverd op Egypte (KZ). (Opmerking: de Syrische koningen Seleucus en Antiochus behoren allen tot het geslacht van de Seleuciden en zijn KN.)

Vers 20: Koning Seleucus IV, zoon van Antiochus III, stuurt een hoge functionaris naar Jeruzalem, om aldaar tempelschatten te roven, waarmee hij zijn belastingen aan Rome, de opkomende wereldmacht, wil betalen. Het ontwijden van de tempel is dus reeds een praktijk bij deze koning.

Verzen 21-22: Seleucus IV wordt opgevolgd door Antiochus IV, die hier een “verachtelijk persoon” genoemd wordt. Hij laat een “vorst van het Verbond” verdwijnen, waarmee vermoedelijk de zeer wetsgetrouwe Joodse hogepriester Onias III bedoeld wordt.

Vers 23: Antiochus IV (KN) weet door bedrog en listig optreden een klein deel van het Joodse volk achter zich te scharen. Het betreft hier afvallige Joden die het “heilig Verbond” de rug toegekeerd hebben. Het heilig Verbond is het oudtestamentische Verbond tussen God en het Joodse volk, met als bemiddelaar Mozes.

Vers 29-30: Antiochus IV leed bij zijn tweede veldtocht tegen Egypte (KZ) in 168 v.Chr. een politieke nederlaag. Hij werd er immers door de Romeinse gezant Gaius Popilius Laenas toe gedwongen zijn plannen tegen Egypte op te geven en het land te verlaten. Antiochus IV is erg gefrustreerd door deze mislukking en koelt zijn woede op het “heilig Verbondsvolk”. Daarbij ontziet en bevoordeelt hij afvallige “gehellenseerde” Joden die het Verbond verzaken. Deze “verraders” van het geloof worden bondgenoten van de koning.

Vers 31-32: Antiochus brengt troepen op de been - waartoe ook “verraders” behoren! - die de tempel ontwijden. Hij verbiedt het dagelijks offer en laat in de tempel een “huiveringwekkende gruwel” installeren. Het betreft hier een altaar met een beeld en cultus ter ere van de Griekse oppergod Zeus. Het Godgetrouwe volk weerstaat echter en is sterk.

Vanaf vers 36 gaat het over de eindtijd. Men krijgt hier een beschrijving van een geest van algeheel atheïsme en van de antichrist, in de Bijbel ook wel de “mens van de wetteloosheid” genoemd.

Laten we even kijken naar wat Paulus schrijft in zijn tweede brief aan de Tessalonicenzen 2:3-4: “De wederkomst van Christus moet men niet verwachten voordat de mens der wetteloosheid zich duidelijk geopenbaard heeft, de mens die gedoemd is verloren te gaan. Hij zal alles wat goddelijk en heilig is bestrijden en zich erboven verheffen, dit om zelf in Gods tempel op de troon te gaan zitten en zich voor te doen als God zelf.”

Die geest vinden we hier bij Daniël 11 letterlijk terug, met name in **vers 37**: daar staat dat hij - d.i. deze antichrist - geen respect heeft voor welke god dan ook, maar zich verheft boven allen.

In **vers 38** vereenzelvigt deze “antichrist” zich met de god van het militarisme, namelijk met de “god van de vestingen en burchten”, die hij als een godheid vereert. Die sterke militarisering vinden we thans belichaamd in internationale organisaties zoals de NAVO en de EU.

Wat de laatste verzen 40-45 betreft: Hier gaat het verder over wat hoger gezegd werd over de sterke focus die in de eindtijd gericht is op een verregaande militarisering. Kijk maar naar de huidige bewapeningswedloop in verband met de oorlog in Oekraïne. Het is opmerkelijk dat deze tendens heel sterk aanwezig is in het westen, waar een geest van globalisme en multinationalisme de hele wereldleiding in zijn greep heeft.

Men moet inzien dat:

1. de eindtijd vast en zeker begonnen is in het begin van de twintigste eeuw. Verder dient men zich te realiseren dat de hele eerste helft van de twintigste eeuw in het licht stond van militarisering, mobilisatie en oorlog, die voornamelijk woedde in het westen, namelijk in Europa.

2. het oorlogsgewoel zich blijkbaar een weg gebaand heeft naar de eenentwintigste eeuw, en alweer in het westen, het o zo dominante westen, dat zichzelf superieur acht aan de rest van de wereld...

Wat nu de interpretatie betreft van de laatste KN en diens ondergang, zoals beschreven in deze verzen 40-45:

Mijns inziens is het niet opportuun om deze KN toe te passen op de Sovjet-Unie en de Russische Federatie, zoals sommigen dat doen. Ik verwijs hier naar de profeet Ezechiël, hoofdstukken 38 en 39. Hier wordt gezegd dat God een zekere Gog van Magog, dit is een louter symbolische koning die uit het noorden (KN!) komt, een “haak in de kaken slaat” (vers 38:4) en hem, samen met een onoverzienbaar leger van bondgenoten, laat oprukken tegen Gods volk. En dit zal gebeuren op het einde der tijden (vers 38:16). Hoewel Gog moet oprukken tegen een weerloos land, Gods volk, zal God ingrijpen in deze strijd, en wel ten bate van Zijn volk, en Hij zal Gog en zijn bondgenoten straffen en vernietigen.

Waarom doet God dit alles? In 38:23 legt Hij uit dat Hij op die manier Zijn grootheid wil demonstreren en tonen dat Hij de Heilige is: “Wanneer Ik mij op deze manier openbaar, zullen alle volkeren erkennen dat Ik de enige ware God ben.”

Kort samengevat: Gog van Magog is de verpersoonlijking van alle vijandige krachten, die in de eindtijd het uitverkoren volk van God zullen vervolgen, en dit op alle mogelijke manieren. Dus niet alleen door geweldpleging en doding, maar bijvoorbeeld ook door financieel-economische en antisociale maatregelen.

Ook de zogenaamde KZ, die in dit laatste vers helemaal niet meer genoemd wordt, gaat dan op in de KN en maakt er deel van uit. Het gaat hier immers om de bijeenvergadering van alle koningen der aarde!

De symboliek van Gog van Magog vinden we ook terug in het boek Openbaring, in verzen 20:8-9. Daar staat dat in een verre toekomst Satan Gog van Magog ertoe zal misleiden om zoveel mogelijk mensen bijeen te brengen om strijd te voeren tegen de “heiligen”. En in datzelfde Boek Openbaring staat in vers 19:19 dat “de koningen der aarde zich verzameld hebben om oorlog te voeren tegen de Witte Ruiter en zijn legermacht”. En die Witte Ruiter is onmiskenbaar Jezus Christus. Hieruit blijkt duidelijk dat de symboliek van Gog van Magog overeenstemt met die van de bijeenvergaderde koningen der aarde: beide symbolische figuren vervolgen Christus, de christenen - zijn volgelingen - en de christelijke leer.

En we zien inderdaad dat we in de eindtijd te maken hebben met een vereniging van statenmachten die Gods volk vervolgen. En dit betekent onder meer dat Gods volk - zeker in het westen - zowat in de vergeethoek geduwd wordt, dat de christelijke leer hoegenaamd niet of nauwelijks nageleefd wordt. Een Belgische bisschop heeft ooit eens gezegd dat het christendom bij ons “heel slecht in de markt ligt”! Wie heeft bijvoorbeeld in de verslaggeving over de oorlog in Oekraïne ooit al opgemerkt en gehoord, dat ook maar één staatshoofd belang hecht aan Gods adviezen ter zake? Neen, er is niemand. Want iedereen weet het altijd beter en verheft zich aldus boven God...

Hoofdstuk 12

Vanaf **vers 1** is er sprake van de eindtijd. Er wordt over gezegd dat er een tijd van grote verdrukking zal plaatsvinden, zoals er nooit eerder één is geweest, niet zo lang er volkeren bestaan. Hier zij verwezen naar het evangelie volgens Mattheüs 24:21: hier profeteert Jezus in haast identiek dezelfde bewoordingen naar een belangrijk kenmerk in de eindtijd: het zal een tijd zijn van een niet eerder gekende grote verdrukking.

In Daniël **vers 2** lezen we dat in die tijd Gods volk zal worden gered, dit is allen die opgetekend zijn in het “Boek des Levens”. Zij zullen een opstanding ten leven krijgen, namelijk met eeuwig leven in het vooruitzicht. Noteer wel dat het niet gaat om een collectieve opstanding van een volk of organisatie. Iedereen zal immers individueel geoordeeld worden naar zijn daden. Zie onder meer Prediker 12:14: daar staat dat God over alles wat gij doet, ook in het verborgene, zal oordelen of het goed of slecht is.

Vers 3: Degenen die zo’n opstanding ten leven hebben gekregen, zullen stralen als sterren aan de hemel. Zij worden beloond voor hun missie dat zij velen tot rechtvaardigheid hebben gebracht. Ik voeg eraan toe: degenen die moeite noch tijd gespaard hebben om de Bijbelse kennis te verspreiden zullen hoe dan ook beloond worden, ook al zijn de concrete resultaten van hun missie miniem, ook al leggen de meesten de kennis naast zich neer of verwerpen ze deze ronduit. De bedoelingen zijn nobel en edel, maar de mensen zijn vaak slecht.

Vers 4: Ondanks de sfeer van “grote verdrukking” in de eindtijd (zie vers 1) zullen toch velen op zoek gaan naar de waarheid en zal de kennis toenemen.

Vers 7: Hier wordt in het visioen de vraag gesteld: wanneer zal aan de verplettering van de kracht van Gods volk een einde komen? Uiteraard is de tijd van verplettering een tijd van beproeving, en deze zal een duurtijd kennen van de eerder, in hoofdstuk acht, besproken symbolische tijdsperiode van “één tijd, tijden en een halve tijd”, de symbolische drie en een half jaar. Deze tijdsperiode zal beëindigd worden door een ingreep van God, namelijk als Hij de vijandige machten gevonnist en vernietigd heeft, zoals uitvoerig beschreven in het Boek Openbaring (zie bv. 19:19-21; 20:7-10).

Vers 10: In de eindtijd zullen velen gelouterd en gereinigd worden, maar anderen zullen van kwaad naar erger gaan. Dit zijn dan de wettelozen, ook antichristen genoemd. Dezen zullen totaal geen inzicht verwerven in de waarheden die in de Bijbel onthuld worden. Zij zullen niets van dit alles begrijpen. Godgetrouwen daarentegen zullen het wél begrijpen.

Verzen 11-12: Hier is enige toelichting vereist over de reeds eerder besproken tijdspanne van beproeving, namelijk drie en een halve tijd of 1260 dagen. Alles wijst erop dat de tijd van beproeving - 1260 dagen - verlengd zal worden, eerst met dertig dagen, waarmee dus 1290 dagen bereikt worden. Daarna komt er nog een verlenging van vijfenveertig dagen, en zo worden uiteindelijk de 1335 dagen bereikt. Uiteraard zijn deze tijdsintervallen en -berekeningen niet letterlijk te begrijpen. Er wordt enkel mee aangegeven dat Gods volk langer zal moeten wachten dan verwacht. Maar uiteindelijk is hij die de 1335 dagen bereikt, gelukkig, want hij heeft standgehouden en zegeviert. De boodschap luidt dus: doe alle mogelijke inspanningen om te volharden, ook als de redding op zich laat wachten.

Hier wil ik een prachtige tekst van de profeet Habakuk (2de helft zevende eeuw v.Chr.) aanhalen, waarmee ik deze Bijbelrol over Daniëls visioenen wil afsluiten: “Het visioen, ook al wacht het de bestemde tijd nog af, hijgt niettemin naar zijn vervulling. Het vertelt geen leugen. Al blijft het ook uit, geef het wachten niet op, want komen doet het beslist, en het komt niet te laat.” (Habakuk 2:3)

Eigenlijk doen tijdsberekeningen er niet zoveel toe. Waar bevinden wij ons precies in de tijdlijn die uiteindelijk uitmondt in de finale overwinning van Gods strijd tegen de antichrist, en van Zijn Zoon, Jezus Christus, tegen de vijandige machten van dit politiek-ideologische wereldbestel? Wij weten het niet precies. Wat wij wel met zekerheid weten is dat God en Christus zullen zegevieren en dat deze strijd eindigt met de definitieve vernietiging van al deze machten.